

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/31/2018
Identifikačné číslo spisu:	3102899947
Dátum vydania rozhodnutia:	15.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:3102899947.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo Červený Kameň, so sídlom v Červenom Kameni, IČO: 00 631 019, právne zastúpeného advokátom JUDr. Samuelom Baránikom, so sídlom v Bratislave, Podjavorinskej č. 7, proti žalovaným 3/ L. N., bývajúcemu v W., 4/ SR - Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, 5/ G. W., bývajúcej v W., 6/ C. I., bývajúcemu v N., 7/ F. C., bývajúcej v W., 9/ E. N., bývajúcemu v W., 10a/ K. E., bývajúcej v N., 11a/ G. L., bývajúcej v L., 12/ B. H., bývajúcej v R., 13aa/ B. G., bývajúcemu v T. (dedičovi po žalovanom 13a: W. G., naposledy bývajúcim v T., zomr. S.), 16/ H. N., bývajúcemu v W., 18/ C. N., bývajúcemu v W., 19/ M. H., bývajúcej v D., 20/ F. D., bývajúcemu v O., 23a/ Hospodárske družstvo Červený Kameň, so sídlom v Červenom Kameni, IČO: 00 695 068, 24a/ G. T., bývajúcej v R., právne zastúpená Advokátskou kanceláriou Marcel Biznár, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská č. 31, IČO: 36 868 221, 25/ Y. C., bývajúcemu v W., 26a/ E. G., bývajúcej v W., 27/ G. I., bývajúcemu v W., 28/ K. I., bývajúcemu v U., 29/ T. G., bývajúcej v R., 31a/ A. I., bývajúcej v G., 32/ G. G., bývajúcej v W., 34/ Y. D., bývajúcej v F., 35/ N. C., bývajúcej v W., 36/ E. I., bývajúcemu v W., 37/ R. G., bývajúcej v W., 38/ L. N., bývajúcemu v W. 39/ G. C., bývajúcemu v G., 40/ K. N., bývajúcej v W., 42a/ Y. D., bývajúcej v N., 43/ K. E., bývajúcej v W., 44a/ O. I., bývajúcej v W., 45/ G. G., bývajúcemu v W., 46/ C. G., bývajúcemu v W., 47/ Y. D., bývajúcemu v L., 49/ A. G., bývajúcemu v W., 51/ R. U., bývajúcej v F., 52/ C. R., bývajúcemu v W., 53/ W. C., bývajúcemu v W., 55/ G. I., bývajúcemu v R., 56/ K. C., bývajúcej v E., 57/ D. G., bývajúcemu v W., 58/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková cesta č. 36, 59/ B. I., bývajúcemu v R., 60/ C. N., bývajúcemu v W., 61a/ G. C., bývajúcemu v N., 61b/ H. T., bývajúcej v B., 61c/ W. C., bývajúcemu v W., 61d/ B. H., bývajúcej v D. (ako dedičia po žalovanej 61/: G. C., naposledy bývajúcej v W., zomr. S.), 62/ B. G., bývajúcemu v W., 63/ K. G., bývajúcemu v D., 64/ B. D., bývajúcej v D., žalovaní 6/, 9/, 10a/, 11a/, 12/, 16/, 18/, 19/, 20/, 25/, 26a/, 28/, 29/, 33/, 34/, 38/, 39/, 40/, 42a/, 44a/, 45/, 46/, 47/, 50/, 52/, 53/, 54/, 55/, 56/, 57/ zastúpení spoločným zástupcom a to žalovanou 5/, žalovaní 3/, 7/, 32/, 35/, 36/, 37/, 43/, 49/, 51/ a 60/, právne zastúpení advokátkou Mgr. Zuzanou Bdžochovou, so sídlom v Bratislave, Mickiewiczova č. 6, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 7C/471/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 19. mája 2016 sp. zn. 4Co/737/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 19. mája 2016 sp. zn. 4Co/737/2015 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 15. apríla 2015 č. k. 7C/471/2002-1060 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 15. apríla 2015 č. k. 7C/471/2002-1060 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností podrobne špecifikovaných v žalobnom návrhu sú Obec W. a jednotliví členovia jeho pozemkového spoločenstva uvedení v žalobnom návrhu. Uviedol, že žalobca je zapísaný v registri pozemkových spoločenstiev, vedenom na bývalom Obvodnom úrade B., a to od 19.3.1996. Ide o právnickú osobu, ktorej cieľom činnosti je zabezpečovanie lesnej výroby a zveľaďovania spoločného lesného majetku. Súd prvej inštancie sa v prvom rade zaoberal otázkou aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie v konaní. Zistil, že táto nie je daná ani u žalobcu, ani u žalovaných.

2. Žalobca, podľa názoru súdu prvej inštancie, nepreukázal v konaní ani naliehavý právny záujem na žalovanom určení. Uviedol, že v zmysle ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je najmä vecná legitímácia, pričom vecne legitimovaným na podanie určovacej žaloby je účastník právneho vzťahu, či práva, o ktoré v určovacej žalobe ide. V danej veci sa žalobca domáhal v prospech ním označených fyzických osôb, vymenovaných v žalobnom návrhu, rozhodnutia o určovacej žalobe, sám nebol aktívne vecne legitimovaným na podanie určovacej žaloby, vyhovením žaloby by sa žiadnym spôsobom jeho právne postavenie nezmenilo. Svoju aktívnu legitímáciu na podanie žaloby vyvodzoval z ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, v zmysle ktorého výbor koná za členov spoločenstva okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

3. Z citovaného ustanovenia síce vyplýva, že výbor môže zastupovať členov spoločenstva vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti, avšak zákonodarcu v tomto prípade použil pojem "môže zastupovať". Vo všeobecnosti možno tvrdiť, že štatutárny orgán, ktorým výbor je, nemá spôsobilosť na právne úkony, okrem prípadov, v ktorých to ustanovuje zákon. Zaradením ustanovenia § 16 ods. 2 do zákona č. 97/2013 Z.z. bol nedostatok jeho spôsobilosti na právne úkony v súvislosti s nadobúdaním vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti pozemkového spoločenstva, odstránená, a preto sa výbor ako štatutárny orgán spoločenstva mohol stať zástupcom jeho jednotlivých členov aj v súdnom konaní o určení vlastníckeho práva jeho členov. Uvedené však súčasne nezakladá i jeho aktívnu legitímáciu v spore, ktorou je oprávnenie účastníka (strany sporu) vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov (strana sporu), komu svedčí stav vyplývajúci z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva, pričom v danej veci sú nositeľmi subjektívneho práva jeho jednotliví členovia. Žalobca nepreukázal, že osoby, ktorých určenia vlastníckeho práva sa domáha, jeho členmi v skutočnosti sú.

4. Súd prvej inštancie bol potom názoru, že aktívnu vecnú legitímáciu v predmetnom spore mali iba fyzické osoby, ktorých vlastnícke právo malo byť súdnym výrokom určené. Žalobcovi tak v konaní chýbala aktívna vecná legitímácia.

5. V ďalšom súd prvej inštancie uviedol, že i na strane žalovaných chýbala pasívna vecná legitímácia. Na strane žalovaných totiž nevystupovali všetci vlastníci nehnuteľnosti, v súčasnosti zapísaní na LV č. XXX pre k. ú. W.. Súd uznesením z 22. júla 2014 zamietol návrh žalobcu na pristúpenie R. R., nar. E., zomr. S., H. N., nar. S., zomr. S., H. G., nar. S., zomr. S. a H. G., nar. S., zomr. S., z dôvodu, že títo nemali v čase rozhodovania súdu spôsobilosť byť účastníkmi konania. Vecne legitimovanými osobami v ich prípade, boli ich dedičia, t. j. právni nástupcovia. Títo však v žalobe, ani v jednotlivých podaniach, ktorými žalobca v priebehu konania navrhoval pripustenie zmeny petitu žaloby alebo okruhu jej účastníkov, ako žalovaní označení neboli. Nakoľko rozhodnutie súdu sa musí vzťahovať na všetkých súčasných vlastníkov nehnuteľností (tzv. nerozlučné procesné spoločenstvo), zapísaných na LV č.

XXX pre k. ú. W., táto podmienka v konaní splnená nebola, čím nebola na strane žalovaných daná ich pasívna vecná legitímácia (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 173/2006). Ak má na základe rozhodnutia súdu dôjsť ku zmene zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, je bezpodmienečne potrebné, aby bol vyhlásený v konaní, v ktorom osoby zapísané na príslušnom LV ako vlastníci, boli jeho účastníkmi (stranami sporu).

6. Nakoľko sa účastníkmi (stranami sporu) v konaní nestali právni nástupcovia vyššie uvedených mŕtvych vlastníkov, ktorých ako neznáme osoby zastupoval Slovenský pozemkový fond, hoci títo boli podielovými spoluvlastníkmi žalovaných nehnuteľností, nestali sa účastníkmi konania (stranami sporu) všetci spoluvlastníci dotknutých pozemkov, zapísaní v katastri nehnuteľností, z dôvodu ktorého nemohol súd prvej inštancie žalobe vyhovieť pre nedostatok vecnej (pasívnej) legitímácie. Takýto rozsudok by totiž nemohol byť podkladom pre vykonanie zmeny v zápise vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na žalovanom určení, ako i absenciu aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie sporových strán, súd prvej inštancie žalobu zamietol, a to bez toho, aby sa v konaní zaoberal vecou samou.

7. K postaveniu žalovaného 58/ - Slovenský pozemkový fond, osobitne uviedol, že tento rovnako nie je v spore pasívne vecne legitímovaný, a to s poukazom na ustanovenie § 8 ods. 1 písm. c/ a d/, § 13, § 16 ods. 1 písm. b/ a § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení. Uvedený subjekt nie je vlastníkom ani spoluvlastníkom nehnuteľností, ku ktorým sa žalobca domáhal určenia vlastníctva. Tento je iba správcom určitých spoluvlastníckych podielov, pričom sa jedná o zákonné zastúpenie. Súd o takomto zastúpení nerozhoduje a so Slovenským pozemkovým fondom koná ako so zákonným zástupcom. Slovenský pozemkový fond teda sám nie je účastníkom konania (stranou sporu), ale iba jeho (jej) zástupcom, teda ide o subjekt odlišný od samotného účastníka (strany sporu). Keďže Slovenský pozemkový fond nie je (spolu)vlastníkom dotknutých nehnuteľností, rovnako nie je v konaní ani pasívne vecne legitímovaný. Rozhodnutie o trovách konania si vymienil po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 O.s.p.).

8. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 19. mája 2016 sp. zn. 4Co/737/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. na ne poukázal. K námietke zmätočnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozsudku uviedol, že táto neobstoí, nakoľko napadnutý rozsudok obsahuje všetky zákonné náležitosti (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Súd prvej inštancie v ňom stručne a jasne opísal stanoviská a argumentáciu sporových strán, uviedol, z ktorých dôkazov vo veci vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení týchto dôkazov riadil a ako vec posúdil po právnej stránke. Názor súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, absenciu aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie, keď žalobca ako štatutárny orgán spoločenstva sa mohol stať iba zástupcom jednotlivých členov spoločenstva, ktorí boli jediní aktívne vecne legitímovaní v spore, považoval i odvolací súd za správny. Skutočnosť, že sa žalobca s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie nestotožnil, nepostačovala na prijatie záveru o nezákonnosti, zmätočnosti a neodôvodnenosti napadnutého rozsudku.

9. Odvolací súd v ďalšom uviedol, že ak má byť žaloba o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je úspešná, musia byť z procesného hľadiska splnené dve podmienky: 1/ účastníci konania (strany sporu) musia mať vecnú legitímáciu, 2/ žalobca musí mať na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti musí zásadne prebiehať medzi všetkými zapísanými vlastníkami, resp. spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov v katastri nehnuteľností, alebo tými, ktorí sú preukázane a platne právnymi nástupcami zapísaných vlastníkov, pretože určovací výrok rozsudku má účinnosť iba vo vzťahu k účastníkom konania (stranám sporu) a nie aj voči tretím osobám. Pokiaľ žaloba nesmeruje proti všetkým zapísaným spoluvlastníkom nehnuteľností, nie je možné takejto žalobe pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie vyhovieť.

10. V konaní nebolo sporné, že žalobca v zmysle zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových

spoločenstvách (platného v čase podania žaloby), ako aj v zmysle zák. č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločnostiach (ktorý zrušil zákon č. 181/1995 Z.z. s účinnosťou k 30. aprílu 2013) obhospodaroval a zveľaďoval už existujúci majetok v jeho správe, ktorý však aj naďalej zostal v podielovom spoluvlastníctve jeho jednotlivých členov. Zo zákona č. 181/1995 Z.z. a ani zo zák. č. 97/2013 Z.z. nevyplývalo, že by sám žalobca mohol disponovať vlastníckym právom k majetku v jeho správe, resp. že by sa sám mohol domáhať jeho priznania v prospech jednotlivých členov spoločnosti. Uvedené by bolo v rozpore so samotným cieľom existencie a fungovania „pozemkových spoločností“, ktoré sú zakladané na báze spoločovania sa majetku jednotlivcov na účely jeho spoločného obhospodarovania, s cieľom zachovať jeho strategickú hospodársku integritu. Žalobcovi preto neprináleží v spore aktívna vecná legitímácia, a to ani s poukazom na ustanovenie § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z., v zmysle ktorého môže zastupovať svojich členov vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

11. Aj podľa názoru odvolacieho súdu sa určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v danom prípade mohli domáhať iba jednotliví členovia pozemkového spoločnosti, ktorých vlastnícke právo malo byť súdnym výrokom určené. Nakoľko žalobca nebol v spore aktívne vecne legitimovaný na podanie žaloby na určenie vlastníckeho práva v prospech ním označených členov spoločnosti, nemal ani naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Ustanovenie § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. iba oprávňuje výbor, ako štatutárny orgán spoločnosti, zastupovať jeho jednotlivých členov v súdnom konaní o určenie vlastníckeho práva, avšak nezakladá aktívnu vecnú legitímáciu pozemkového spoločnosti domáhať sa určenia vlastníckeho práva v prospech jeho jednotlivých členov. Aktívne vecne legitimovaní mohli byť len jednotliví členovia - podielníci žalobcu, ako oprávnené fyzické osoby, ktoré mohol žalobca, ako ich zákonný zástupca v zmysle § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. v konaní iba zastupovať. Odvolací súd pripustil, že žalobca môže v niektorých konaniach vystupovať ako sporová strana (napr. o určenie neplatnosti právneho úkonu), avšak v prípade určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti, musia byť účastníkmi konania (stranami sporu) jednotliví členovia - podielníci žalobcu ako oprávnené fyzické osoby.

12. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne postupoval, keď žalobu zamietol i s poukazom na nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v spore. Žalobca totiž za účastníkov konania (strán sporu) na strane žalovaných, neoznačil všetkých vlastníkov nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre k. ú. W.. Poukázal na to, že ak sa konania nezúčastnia všetci nerozluční spoločníci, nemožno žalobe vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva. Odvolací súd sa nestotožnil so žalobcom, že súd prvej inštancie mal odstraňovať neúplný okruh účastníkov konania s poukazom na to, že išlo o podmienku konania, ktorá bola odstrániteľná. V tomto smere uviedol, že neúplnosť označenia okruhu účastníkov (strán) nie je možné hodnotiť ako neúplnosť návrhu (žaloby). Pokiaľ žalobca v žalobe neoznačil za účastníkov konania (strany sporu) všetkých vlastníkov nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX pre k. ú. W., nešlo o vadu návrhu (žaloby), ktorú bol súd povinný odstraňovať. Vecná legitímácia je stav vyplývajúci z hmotného práva a jej nedostatok má za následok zamietnutie žaloby. Zmenu účastníkov konania (strán sporu) na strane žalovaných mohol žalobca, až do vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie, uplatniť návrhom na pristúpenie ďalších účastníkov do konania alebo návrhom na zmenu účastníkov konania. Žalobca takýto návrh nepodal a preto nebolo možné žalobe vyhovieť aj pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie.

13. Vo vzťahu k žalovanému 58/ - Slovenský pozemkový fond, bol potom odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie názoru, že Slovenský pozemkový fond pred súdom zastupuje neznámych vlastníkov v zmysle § 8 ods. 1 písm. c/, d/, § 13, § 16 ods. 1 písm. b/, § 16 ods. 2 zák. č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v platnom znení. Ide tu o zákonné zastúpenie nezistených vlastníkov a súd so Slovenským pozemkovým fondom koná ako so zákonným zástupcom. Slovenský pozemkový fond sám nie je v tomto smere účastníkom konania (stranou sporu), ale iba zástupcom účastníka (strany), teda subjektom odlišným od samotného účastníka (strany). Odvolací súd záverom dodal, že nakoľko bola žaloba zamietnutá iba pre nedostatok aktívnej a pasívnej legitímácie účastníkov konania (strán sporu), bez posúdenia samotného merita veci, nedôjde v danom prípade k prekážke „res iudicata“ (rozhodnutej veci), v prípade podania takejto určovacej žaloby jednotlivými členmi žalobcu. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie

ako vecne správny potvrdil. Súčasne uviedol, že o náhrade trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 224 ods. 4 O.s.p.).

14. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f/ C.s.p., ako aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C.s.p. Namietal, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva i na nesprávnom právnom posúdení veci, keď rozhodnutie záviselo od právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ako i otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Uviedol, že podaním z 8. marca 2014 navrhol úpravu okruhu subjektov na strane žalovaných tak, aby tento úplne zodpovedal stavu evidovanému na LV č. XXX, k. ú.: W.. Súčasťou tohto návrhu bol (okrem iného) i návrh na pristúpenie D. N. (SPF), R. R. (SPF), H. N. (SPF) a H. G. (SPF), označených pod zápisom B 157 na LV č. XXX ako vlastníkov zastúpených Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „neznámi vlastníci“). Súd prvej inštancie uznesením z 22. júla 2014 č. k. 7C/471/2002-934 tento návrh zamietol. Súd prvej inštancie pritom opomenul rozhodnúť o návrhu na pristúpenie neznámeho vlastníka D. N., a neakceptoval zápis B 157 na LV č. XXX, že išlo o vlastníkov zastúpených Slovenským pozemkovým fondom, ktorým sa ex lege „doplňali“ procesné nedostatky spojené s touto kategóriou vlastníkov (absencia identifikačných údajov), a to v súlade s účelom ustanovení § 16 ods. 1, 2 zák. č. 180/1995 Z.z. a § 34 ods. 14 zák. č. 330/1991 Zb. Práve okruh účastníkov konania (strán sporu) bol potom príčinou (dôvodom) zamietajúceho rozhodnutia súdov v danej veci a teda išlo o otázku, pre výsledok konania podstatnú. Súdny tejto otázke teda pripísali taký význam, ktorý bolo potrebné uprednostniť pred meritórnym posúdením veci. Súdny pritom ale opomenuli zohľadniť skutočnosť, že pokiaľ išlo o pasívnu legitímáciu v spore, žalobca vychádzal presne a úplne zo znenia verejnej listiny - LV č. XXX vedenej orgánom katastra. Súdny tak do konania nepripustili tých, ktorých sám štát vedie ako vlastníkov spornej nehnuteľnosti a dokonca, o pristúpení D. N. (SPF) súd ani vôbec nerozhodol. Z uvedených dôvodov bol žalobca názoru, že to boli samotné súdy, ktoré zapríčinili neúplnosť okruhu subjektov na strane žalovaných, a to tým, že popreli účel a význam ustanovení § 16 ods. 1, 2 zák. č. 180/1995 Z.z. a § 34 ods. 14 zák. č. 330/1991 Zb., neúčelne a bez riadnych dôkazov stotožnili neznámych vlastníkov z listu vlastníctva č. XXX so zosnulými osobami a nerozhodli o pristúpení D. N. (SPF) do konania. V otázke pasívnej legitímácie samy súdy nižších inštancií viedli žalobcu do situácie neúplnosti okruhu účastníkov konania (strán sporu), aby tak zavdali príčinu na zamietnutie jeho žaloby. Takýto postup súdov sa potom priech právu žalobcu na súdnu ochranu.

15. Za nesprávny považoval žalobca názor odvolacieho súdu o nerozlučnom spoločenstve všetkých zapísaných vlastníkov nehnuteľnosti. Uviedol, že nerozlučné procesné spoločenstvo musí vyplývať zo zákona, pričom v danej veci také ustanovenie zákona zakladajúce nerozlučné spoločenstvo neexistuje. Poukázal pritom na rozhodnutie R 30/2011, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky poprel názor, že v konaní o určenie spoluvlastníckeho podielu sú pasívne legitimovaní všetci spoluvlastníci sporných nehnuteľností. V danej veci nie je založené nerozlučné procesné spoločenstvo na strane žalovaných, každý zo žalovaných koná sám za seba, do výšky svojho spoluvlastníckeho podielu. Každý spoluvlastnícky podiel sa totiž na tento účel považuje za samostatnú vec, a preto je možné viesť o určenie vlastníctva k spoluvlastníckym podielom aj samostatné konania. Dôležité je, aby súčet žalovaných podielov matematicky neprevyšoval súčet podielov vedených na žalovaných. Ak teda žalobca žadoval určenie vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu vo výške 1/1 žalovaných, ktorých evidovaný spoluvlastnícky podiel bol v súčte menší ako 1/1, tak bol dôvod pre určenie vlastníctva do výšky súčtu podielov evidovaných na žalovaných a vo zvyšku mal súd žalobu zamietnuť (nešlo o dôvod pre zamietnutie žaloby ako celku). Odvolací súd, sa tak v otázke existencie nerozlučného procesného spoločenstva všetkých zapísaných vlastníkov nehnuteľnosti, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v jeho rozhodnutí R 30/2011.

16. Za otázku, ktorá nebola doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, označil otázku výkladu ustanovenia § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z., podľa ktorého Výbor koná za členov spoločenstva pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti

alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti. Skutočnosť, že všetci v žalobnom návrhu uvedení vlastníci sú členmi žalobcu bola preukázaná z LV č. XXX pre k. ú.: W., na ktorom sú všetci títo vlastníci evidovaní ako spoluvlastníci nehnuteľností v záhlaví listu vlastníctva označených ako „Spoločná nehnuteľnosť podľa zákona č. 97/2013 Z.z.“. Z údajov v závere LV č. XXX vyplývalo, že ide práve o spoločnú nehnuteľnosť žalobcu („Lesné spoločenstvo W.: W. LV XXX, XXX, XXX, XXX, XXXX, XXXX, XXXX a H. LV XXX, XXX“), pričom podľa § 9 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z.z. sú členmi spoločenstva všetci vlastníci podielov spoločnej nehnuteľnosti. V konaní teda vyvstala právna otázka, či môže žalobca ako pozemkové spoločenstvo zastupovať vo svojom mene svojich členov pri určení vlastníctva k spoluvlastníckym podielom týchto členov na spoločnej nehnuteľnosti. Odvolací súd túto otázku vyhodnotil tak, že stranou sporu na strane žalobcu musia byť jednotliví spoluvlastníci spoločnej nehnuteľnosti ako oprávnené fyzické osoby, a preto žalobcovi v spore chýbala aktívna vecná legitimácia. V dôvodovej správe k ustanoveniu § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. sa však uvádza, že „V odseku 2 sa ustanovuje aktívna legitimácia výboru v konaniach pred súdmi a orgánmi verejnej správy v určených záležitostiach“. Odvolací súd si vyložil toto ustanovenie tak, že sa jedná o možnosť zákonného zastúpenia, čo však nič nemení na tom, že aj v prípade zákonného zastúpenia musí byť stranou v konaní priamo zastúpená osoba.

17. Žalobca nesúhlasil s vyššie uvedeným názorom odvolacieho súdu, pričom v tejto súvislosti poukázal na to, že občianske právo pozná 2 typy zastúpenia: 1/ priame - t. j. zástupca koná v mene a na účet zastúpeného, 2/ nepriame - t. j. zástupca koná vo svojom mene na účet zastúpeného (napr. správca bytového domu pri výkone správy podľa § 8b zákona č. 182/1993 Z.z.). Výslovil názor, že v prípade ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. je zrejma snaha zákonodarcu zjednodušiť vlastníkom, a v konečnom dôsledku aj súdom, ochranu práv takýchto vlastníkov - je teda zákonom založený vzťah nepriameho zastúpenia spoločenstva ako zástupcu a vlastníkov ako zastúpených. Odvolací súd teda túto otázku nesprávne právne posúdil, pretože nevyhodnotil vzťah medzi žalobcom a jeho členmi ako vzťah nepriameho zastúpenia, kedy koná žalobca síce vo vlastnom mene, ale na účet svojich zastúpených členov. Žalobca mal za to, že v danej veci existujú dôvody pre zrušenie rozhodnutí oboch nižších súdov a preto navrhol, aby dovolací súd zrušil nielen napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ale i rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

18. Žalovaní 3/, 7/, 32/, 35/, 36/, 37/, 43/, 49/, 51/ a 60/ vo svojom vyjadrení považovali rozhodnutia nižších súdov za právne správne, a preto navrhli dovolanie žalobcu odmietnuť, príp. zamietnuť.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu bolo podané dôvodne.

20. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

21. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. V zmysle § 421 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

24. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

25. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

26. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) oprávnená osoba, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalobca napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie.

27. Toto dovolanie žalobcu posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že žalobca uplatnil dovolací dôvod, kde namietal vady konania podľa § 420 písm. f/ C.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

28. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa s ňou u predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, I. ÚS 35/98).

29. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mариaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

30. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho

odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

31. Pojem „procesný postup“ súdu je potrebné vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

32. V súvislosti s námietkou žalobcu týkajúcou sa postupu súdov pri vyhodnocovaní okruhu strán sporu, tak na strane žalobcu ako i žalovaných, kedy súdy neodstraňovali vady žaloby v označení okruhu subjektov na strane žalobcu a na strane žalovaných nepripustili do konania vstup „neznámych vlastníkov“ a zároveň nerozhodli o pristúpení Pavla Dohnanského do konania na stranu žalovaných, čím samy voviedli žalobcu do situácie neúplnosti okruhu strán sporu, ktorého výsledkom bolo potom zamietnutie žaloby pre nedostatok aktívnej a pasívnej vecnej legitimácie, dovolací súd dospel k záveru, že konanie je postihnuté vadou uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ C.s.p.

33. Podľa § 43 ods. 1 O.s.p. účinného do 30. júna 2016 sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

34. Právna úprava v ustanovení § 43 ods. 1 O.s.p. účinná v čase konania súdu prvej inštancie ukladala povinnosť vyzvať žalobcu na odstránenie väd žaloby, aj za situácie, keď existoval nesúlads v označení strany sporu na strane žalobcu s obsahom samotnej žaloby z ktorého bolo zrejmé, že sa ňou žalobca domáhal určenia (spolu)vlastníckeho práva v prospech ním označených fyzických osôb (svojich členov), označených v petite žaloby, a nie svojho (spolu)vlastníckeho práva.

35. Vo vzťahu k výkladu a aplikácii § 43 ods. 1 a 2 O.s.p. Ústavný súd Slovenskej republiky opakovane judikoval, že muselo v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Všeobecný súd musel vykladať a používať označené ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Interpretáciou a aplikáciou týchto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nebolo možné obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musel súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy mali poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (strán sporu). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov (strán) občianskeho súdneho konania (strán sporu) a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov (strán), ktoré nemali oporu v zákone, ktoré išli nad rámec zákona alebo nemali základný význam na ochranu zákonnosti, neboli v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Sám Občiansky súdny poriadok to vyjadroval tak, že umožňoval odmietnuť podanie podľa § 43 ods. 2 len vtedy, ak v konaní nebolo možné pre nedostatky podania pokračovať. Pokračovanie v konaní bolo potrebné chápať ako možnosť súdu konať a rozhodovať bez zásadnejších prekážok, akými boli neodstrániteľné alebo neodstránené nedostatky podaní (m. m. I. ÚS 139/02 a II. ÚS 154/08).

36. V danej veci sa žalobca (označený ako „Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo W.“) podanou žalobou, po pripustení jej zmien, naposledy uznesením zo 4. marca 2015 - č. l. 1012, domáhal určenia (spolu)vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre k. ú.: W. v prospech ním (v žalobnom návrhu) označených fyzických osôb (svojich členov), ktorých označil menom, dátumom narodenia a adresou. Z takto vymedzeného okruhu subjektov nebolo jednoznačné zrejmé, či treba za žalobcu považovať iba „Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo W.“, alebo všetkých jeho členov, najmä keď obsah žaloby (vrátane žalobného návrhu) smeroval k určeniu (spolu)vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam v prospech jednotlivých členov Lesného spoločenstva W. (nie samotného spoločenstva). Označenie žalobcu potom nekorešpondovalo s obsahom a návrhom samotnej žaloby, čo spôsobovalo, že žalobu bolo potrebné v tomto smere považovať za vadnú a preto bolo povinnosťou súdu prvej inštancie odstraňovať tieto vady postupom podľa § 43 a

nasl. O.s.p. účinného do 30. júna 2016. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že právna zástupkyňa žalobcu na informatívnom výsluchu dňa 16. augusta 2013 (č. l. 740) vyhlásila, že za žalobcu (s odkazom na ustanovenie § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. vychádzajúc pritom z dôvodovej správy k cit. ustanoveniu) označuje Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo W., keďže žalobný návrh zostal v tomto smere nezmenený (naďalej sa žalobca domáhal určenia (spolu)vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam v prospech jednotlivých jeho členov).

37. Ak potom súd prvej inštancie neodstraňoval vady žaloby naznačeným postupom, a bez ďalšieho za žalobcu považoval samotné Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo W. (a nie jeho jednotlivých členov, v prospech ktorých určenia vlastníckeho práva vyznieval žalobný návrh) a preto žalobu z dôvodu nedostatku jeho aktívnej vecnej legitimácie (bez ďalšieho) zamietol, postupoval v konaní formalisticky. Ak totiž bolo zo žaloby zrejmé, že spoločenstvo sa domáhalo (spolu)vlastníckeho práva v prospech svojich jednotlivých členov, resp. z nej bolo zrejmé, že (spolu)vlastníkmi mali byť členovia tohto spoločenstva, no označenie strany nebolo správne (to znamená, že strana si v konečnom dôsledku vzájomne odporovala a išlo teda o nezrozumiteľné podanie), bol súd prvej inštancie povinný postupovať podľa § 43 a nasl. O.s.p. účinného do 30. júna 2016, a teda strane konania uviesť, v čom bolo jej podanie nezrozumiteľné a ako ho bolo treba opraviť.

38. Dovolací súd zároveň dodáva, že ak by stranou konania boli jednotliví členovia spoločenstva a spoločenstvo ich zastupovalo ako zákonný zástupca (čomu v podstate nasvedčovalo i označenie žalobcu v jeho podaní z č. l. 194 a nasl., ako i vyhlásenie právnej zástupkyne žalobcu na informatívnom výsluchu dňa 16. augusta 2013), v žalobe nebolo potrebné osobitne uvádzať údaje každého jedného člena spoločenstva, stačilo poukázať, že stranou sú jednotliví spoluvlastníci žalovanej spoločnej nehnuteľnosti zapísaní na príslušnom liste vlastníctva zastúpení spoločenstvom v zmysle § 16 ods. 2 písm. a/ zák. č. 97/2013 Z.z., resp. § 16 ods. 2 písm. c/ zák. č. 97/2013 Z.z. V niektorých prípadoch by totiž striktné vyžadovanie náležitostí žaloby v podobe uvedenia identifikačných znakov každého subjektu konania (t. j. každého podielníka na spoločnej nehnuteľnosti) mohlo znamenať porušenie princípu zákazu odopretia spravodlivosti (denegatio iustitiae), a teda porušenie ústavného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý proces. V prípade stoviek členov spoločenstiev nie je možné spravodlivo požadovať, aby boli títo v žalobe označení v zmysle § 79 ods. 1 O.s.p., resp. § 133 C.s.p. (resp. § 134 a § 135 C.s.p.). Súdby by mali vždy zohľadňovať okolnosti konkrétneho prípadu a prihliadať na počet členov spoločenstva, t. j. na počet osôb na strane žalobcu, resp. žalovaného.

39. Preto pokiaľ súd prvej inštancie bez toho, aby postupom podľa § 43 a nasl. O.s.p. účinného do 30. júna 2016 (v súčasnosti § 129 a nasl. C.s.p.) najskôr odstraňoval vady žaloby (jej nesúlad v označení subjektu na strane žalobcu so znením žalobného návrhu), považoval za žalobcu iba samotné „Lesné spoločenstvo, pozemkové spoločenstvo W.“, z dôvodu ktorého potom žalobu (bez ďalšieho) pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie zamietol, bol jeho procesný postup nesprávny. Nakoľko sa odvolací súd s takýmto rozhodnutím (postupom) stotožnil, jeho procesný postup bol rovnako nesprávny a konanie tak trpí vadou uvedenou v § 420 písm. f/ C.s.p.

40. Za nesprávny, považoval dovolací súd i postup súdu prvej inštancie, ktorým nepripustil do konania na stranu žalovaných žalobcom označených tzv. „neznámych (spolu)vlastníkov“ a nerozhodol o návrhu na vstup D. N. do konania na stranu žalovaných, všetkých zastúpených Slovenským pozemkovým fondom s odôvodnením, že išlo o mŕtve osoby. Žalobca podaním z 8. marca 2014 navrhol (okrem iného) súdu prvej inštancie, aby do konania povolil na stranu žalovaných (okrem iných) vstup D. N., H. G., R. R., H. N. a H. G.. Vo všeobecnosti uviedol, že ide o osoby t. č. mŕtve, ktoré sú zapísané na LV č. XXX ako spoluvlastníci nehnuteľností, za ktoré koná Slovenský pozemkový fond, čo vyplývalo z predloženého listu vlastníctva. Tieto osoby mali byť na LV č. XXX zapísané po ROEP, pričom osobné údaje týchto osôb neboli na príslušnom LV bližšie uvedené.

41. Na predloženom liste vlastníctva č. XXX, pre k. ú.: W. z 24. marca 2014 (ktorý tvoril prílohu podania žalobcu) boli uvedení vlastníci, ktorých vstup do konania na stranu žalovaných žalobca navrhol, označení nasledovne:

- N. D. (Po N., sestra G. L. rod. N. 1/147 (SPF), titul nadobudnutia: c. d. 470/1905, PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05

- N. D. (Po N., sestra G. L. rod. N. 1/147 (SPF), titul nadobudnutia: 2224/1906, PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05 - zápis v časti „B“ LV č. XXX pod č. 1, 2

G. H., C., nar. S., podiel 1/126, titul nadobudnutia: Z-1060/1995 pzv 24/96, PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05 - zápis v časti „B“ LV č. XXX pod č. 40

- R. R. (73949 Okr.W.) (SPF) 1/9072, titul nadobudnutia: 3D-226/1980 pzv 34/82, C.Z., PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05 - zápis v časti „B“ LV č. XXX pod č. 114

- N. H. r. N. (T., zomrel S., D 163/66.-46/05 Č.K.) 1/126, titul nadobudnutia: c. d. 2006/1899, PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05

N. H. r. N. (T., L. N., zomrel X. januára XXXX, D 163/66.-46/05 Č.K.) (SPF) 1/252, titul nadobudnutia: c. d. 129/1920, PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05 - zápis v časti „B“ LV č. XXX pod č. 140, 141

G. H. r. G. (zomrel S., 3D 372/80.-1/81, D 992/00.-123/00 W.) 1/672, titul nadobudnutia: D-229/1971 pzv 33/71, D. G., PKV 709, Roz. o schv.ROEP RvIN/ČK-2/02-Z 702/02.-46/05. - zápis v časti „B“ LV č. XXX pod č. 146.

42. Podľa bodu č. 157 (časť B listu vlastníctva č. XXX) bol za správcu týchto pozemkov (s výnimkou u H. G.) označený Slovenský pozemkový fond, Búdková č. 36, Bratislava. Z predloženého LV č. XXX ďalej vyplývalo, že úmrtie bolo evidované len pri H. N. a H. G.. Súd prvej inštancie však zistil, že t. č. mŕtvymi boli aj H. G. - zomr. E. (č. l. 809), R. R. - zomr. S. i D. N. (pri ktorom súd neuviedol dátum jeho úmrtia) a preto vstup týchto osôb do konania na stranu žalovaných nepripustil (uznesením z 22. júla 2014 č. k. 7C/471/2002-934). Vo výroku tohto uznesenia súčasne opomenul vysloviť nepripustenie vstupu D. N..

43. Žalobca v podanom dovolaní vytkol súdu prvej inštancie, že pri rozhodovaní o jeho návrhu nezohľadnil skutočnosť, že menované osoby označil v súlade s ich zápisom na príslušnom LV č. XXX, pričom nemal nijako možnosť zistiť, že tieto osoby sú mŕtve. Podstatné podľa neho bolo, že sa jedná o zapísaných „neznámych spoluvlastníkov“, za ktorých koná Slovenský pozemkový fond (čo vyplývalo zo zápisu č. 157 v časti B príslušného listu vlastníctva). Žalobca tak pri označení týchto osôb vychádzal presne a úplne zo znenia verejnej listiny - LV č. XXX vedenej orgánom katastra. Súd prvej inštancie potom do konania nepripustil tých, ktorých sám štát evidoval ako vlastníkov spornej nehnuteľnosti, pričom o pristúpení D. N. nerozhodol vôbec.

44. Podľa § 19 O.s.p. účinného do 30. júna 2016 (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o pripustení ďalších subjektov na stranu žalovaných), spôsobilosť byť účastníkom konania mal ten, kto mal spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznával.

45. Podľa § 8 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé (odsek 1). Smrťou táto spôsobilosť zanikne; ak smrť nemožno preukázať predpísaným spôsobom, súd fyzickú osobu vyhlási za mŕtvu, ak zistí jej smrť inak a za mŕtvu súd vyhlási aj nezvestnú fyzickú osobu, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno usúdiť, že už nežije (odsek 2).

46. Podľa § 34 ods. 3 vety druhej zákona SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež len „pozemkový zákon“) pozemkový

fond (legislatívna skratka pre Slovenský pozemkový fond na základe § 34 ods. 1 vety prvej pozemkového zákona - pozn. dovolacieho súdu) o. i. nakladá s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (odkaz poznámkou č. 22b v pozemkovom zákone na § 18 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „zákon o pôde“; § 16 ods. 1 písm. b/ a c/ zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ďalej tiež len „zákon 180“ a § 6 ods. 1 písm. b/ až d/ zákona č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, ďalej tiež len „zákon 181“) okrem pozemkov, ktoré sú lesnými pozemkami, ako aj s podielmi spoločnej nehnuteľnosti, ktorých vlastník nie je známy.

47. Podľa § 34 ods. 14 časti vety pred bodkočiarkou pozemkového zákona pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise (odkaz poznámkou č. 5 v pozemkovom zákone na § 17 zákona o pôde), podielov spoločnej nehnuteľnosti uvedených v osobitnom predpise (tu odkaz poznámkou č. 23h v pozemkovom zákone na § 10 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách, ktorým bol inak zrušený a nahradený zákon 181) a pozemkov, ktorých vlastník nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu a neznámych vlastníkov je sporné.

48. Podľa čl. I § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180 fond (ďalšia legislatívna skratka pre Slovenský pozemkový fond, tentoraz prinesená ustanovením čl. I § 4 ods. 3 zákona 180 - pozn. dovolacieho súdu) nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov (ktorými sú na základe poznámky č. 30 v zákone 180 zákon o pôde a pozemkový zákon) s pozemkami s nezisteným vlastníkom (§ 13); podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia potom ak je potrebné, fond v konaní pred súdom alebo pred orgánmi verejnej správy zastupuje vlastníkov pozemkov uvedených v odseku 1 písm. b/ a c/; obdobne postupuje správca.

49. Podľa § 79 ods. 1 prvej, druhej a siedmej vety O.s.p., účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, konanie sa začínalo na návrh. Návrh mal okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a muselo byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáhal. Ak sa návrh týkal dvojstranných právnych vzťahov medzi žalobcom a žalovaným (§ 90), nazýval sa žalobou.

50. Podľa § 103 O.s.p., účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, potom kedykoľvek za konania prihladal súd na to, či boli splnené podmienky, za ktorých mohol konať vo veci (podmienky konania) a podľa § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p. ak išlo o nedostatok podmienky konania, ktorý nebolo možné odstrániť, súd konanie zastavil.

51. Dovolací súd uvádza, že v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona 180) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona 180).

52. Priblížená právna konštrukcia (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie) podľa názoru dovolacieho súdu spôsobovala udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180, teda len u tých, o ktorých bolo nepochybné, že existovali (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žili a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti bola neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemohlo prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí neboli známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistoval a nebolo zrejmé, kto bol jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu a j z a cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou, že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti išlo takpovediac ruku v ruke i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania (v súčasnosti procesnej subjektivity) a ak takáto skutočnosť tu bola už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O.s.p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nešlo napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu muselo dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javilo len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom ...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom, ...“(k tomu pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 11/2016).

53. Súd oboch nižších inštancií však vec aj z tohto uhla pohľadu zjavne neposudzovali. Nebolo sporným, že v čase rozhodovania súdu prvej inštancie o návrhu žalobcu z 8. marca 2014, osoby - D. N., R. R., H. N. a H. G. (evidované na LV č. XXX ako spoluvlastníci dotknutých pozemkov zast. Slovenským pozemkovým fondom), ako aj H. G. boli mŕtve, a teda nemali spôsobilosť byť účastníkmi konania. Úmrtie menovaných osôb (s výnimkou H. G.) vo svojom podaní už tvrdil i samotný žalobca. Preto mal súd prvej inštancie, pri zistení tejto neodstrániteľnej prekážky, konanie, voči osobám, ktorých sa pripustenie týkalo, správne zastaviť (a nie návrh zamietnuť). Avšak takto mohol postupovať až potom (vzhľadom k tomu, že si pred rozhodnutím zaobstaral dedičské rozhodnutia po H. G. - č. l. 824, 893, 895, po D. N. - č. l. 855, i po H. N. - č. l. 891, z ktorých okruh dedičov po nich vyplýval), čo by žalobcovi najskôr poskytol možnosť, aby okruh týchto účastníkov v súlade s týmito dedičskými rozhodnutiami doplnil, resp. aby ho najskôr vyzval na odstránenie väd podania (§ 43 a nasl. O.s.p.) tak, aby tieto osoby žalobca označil ich druhovým pomenovaním ako: „neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom“. Súdu prvej inštancie nič nebránilo (po zistení, že i R. R. zomrela dňa S. - č. l. 897 a H. G. zomrel dňa S. - č. l. 809, kde ako jeho dcéra je uvedená I. L.) vyžiadať si dedičské rozhodnutia aj po týchto osobách, a to z Okresného súdu Frýdek - Místek a Okresného súdu Trenčín a umožniť tak žalobcovi doplniť okruh účastníkov podľa údajov z nich vyplývajúcich. Súdu prvej inštancie mal tak žalobcovi vytvoriť priestor pre posudzovanie jeho požiadaviek zo žaloby vecne a zabrániť možnému zamietnutiu žaloby, iba pre neúplnosť okruhu všetkých spoluvlastníkov pozemku (z dôvodu ich nedostatočnej identifikácie na príslušnom liste vlastníctva), ktorým svedčilo vlastníctvo podľa údajov v katastri nehnuteľností.

54. Ak súd prvej inštancie takto nepostupoval a (bez ďalšieho, hoci sám pred rozhodnutím disponoval údajmi o dedičoch po týchto osobách) pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie žalobu žalobcu zamietol, bol jeho procesný postup nesprávny. Nakoľko sa i odvolací súd s takýmto rozhodnutím

(postupom) stotožnil, jeho procesný postup bol rovnako nesprávny a konanie tak trpí vadou uvedenou v § 420 písm. f/ C.s.p. Možno preto súhlasiť so žalobcom, že ho v otázke pasívnej legitímácie, samy súdy nižších inštancií voviedli do situácie neúplnosti okruhu účastníkov konania, čím zavdali príčinu na zamietnutie jeho žaloby.

55. Dovolací súd súčasne dodáva, že hoci spôsobilosť „neznámeho“, resp. „nezisteného“ vlastníka byť účastníkom konania je aj pri jeho označení (druhovým pomenovaním) ako: „neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom“ prinajmenšom diskutabilná, keďže nie je preukázané, či vôbec nejaký právny nástupca pôvodného vlastníka existuje, t. j. či je ňou označená existujúca fyzická osoba, zákonodarca mu priznal právnu subjektivitu vytvorením osobitného subjektu „neznámeho“, resp. „nezisteného vlastníka“, ktorý je vybavený procesnoprávnou subjektivitou, a preto sa bolo potrebné prikloniť k potrebe žalobu prejednať vecne a meritórne rozhodnúť.

56. Potreba zavedenia tohto inštitútu vyplynula najmä zo skutočnosti, že v evidencii vlastníctva nehnuteľností je zapísaných tisíce fyzických osôb, o ktorých možno s istotou tvrdiť, že už nežijú, resp. nie je známe a zistiteľné miesto ich trvalého pobytu, čo spôsobuje problémy pri nakladaní s takýmito nehnuteľnosťami. Zákonodarca preto vytvoril značne neštandardný subjekt „neznámeho“, resp. „nezisteného“ vlastníka, aby takýto subjekt, zo zákona zastúpený Slovenským pozemkovým fondom, mohol byť sporovou stranou v sporoch vyplývajúcich z vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Tento inštitút je opodstatnený predovšetkým vtedy, keď je v evidencii nehnuteľností zapísaný neznámy, resp. nezistený vlastník a je potrebné usporiadať vlastnícke vzťahy k predmetným nehnuteľnostiam.

57. Zo záveru, že tento subjekt má procesnoprávnou subjektivitu, nemožno automaticky vyvodiť, že je v spore aj (v danom prípade pasívne) vecne legitímovaný. Ako už bolo uvedené vyššie, záujmom a úmyslom zákonodarcu bolo iba spriechodnenie procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa vytratil v tuzemských podmienkach prakticky okamžite v súvislosti s opustením intabulačného princípu a strate niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy krátko po II. svetovej vojne. Potreba zavedenia osobitného subjektu „neznámych“, resp. „nezistených“ vlastníkov vyplynula z potreby v procese usporiadania pozemkového vlastníctva zaviesť čo najefektívnejšie postupy a pravidlá pri usporiadaní pozemkového vlastníctva s ohľadom na poskytnutie rovnakej ochrany vlastníckeho práva všetkým vlastníkom a zákonmi zavedený subjekt „neznámych“, resp. „nezistených“ vlastníkov bol následne využívaný v ďalších súvisiacich právnych predpisoch za účelom zefektívnenia riešenia vlastníckych vzťahov k pozemkom, resp. nakladania s pozemkami. Cieľom zavedenia špecifického subjektu - „nezisteného“, resp. „neznámeho“ vlastníka bolo napomôcť pri evidencii a usporiadaní vlastníckych vzťahov, a to aj v súdnych konaniach, pričom nakladanie s pozemkami nezistených vlastníkov a zastupovanie nezistených vlastníkov pred súdmi a inými orgánmi zveril zákon výslovne Slovenskému pozemkovému fondu a Lesom SR, š. p. Týmto špeciálnymi predpismi je tak zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov nezistených vlastníkov, a to aj v konaniach pred súdom, aby sa mohol uskutočniť proces, ktorý sa priamo týka práv a oprávnených záujmov neznámych vlastníkov (aby táto osobitná skupina osôb neutrpela ujmu na svojich právach). Slovenský pozemkový fond pri vykonávaní činností zverených mu osobitnými predpismi postupuje vždy vo verejnom záujme a teda aj ustanovenia, vymedzujúce rozsah oprávnenia Slovenského pozemkového fondu konať v prípade pozemkov s neznámych vlastníkom, je potrebné vykladať s prihliadnutím na verejný záujem, ktorým nepochybne je spravodlivé usporiadanie pozemkového vlastníctva a poskytnutie rovnakej ochrany vlastníckeho práva všetkým vlastníkom pozemkov.

58. Pokiaľ súdy nepostupovali vyššie naznačeným spôsobom a žalobu (bez ďalšieho) zamietli iba z dôvodu nedostatku aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie strán sporu, svojimi rozhodnutiami znemožnili žalobcovi realizovať jemu patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p.

59. Najvyšší súd preto rozhodnutie súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 2 C.s.p.)

a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C.s.p.).

60. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd bližšie ďalšími námietkami žalobcu uvedenými v dovolaní.

61. Pre ďalšie konanie, na ktoré sa vec vracia, dovolací súd súčasne poznamenáva, že sa nestotožňuje s názorom žalobcu, že na strane žalovaných nepôjde o nerozlučné (v súčasnosti nútené - § 78 C.s.p.) procesné spoločenstvo s odkazom na závery rozhodnutia R 30/2011. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil právny názor, že: „v konaní o určení vlastníctva k spoluvlastníckemu podielu, je pasívne legitimovaný iba dotknutý spoluvlastník tohto spoluvlastníckeho podielu z dôvodu, že právnej sféry ďalších ostatných spoluvlastníkov sa toto konanie netýka a výsledok konania (určenie práva k spoluvlastníckemu podielu) nemôže mať na ich právne pomery žiaden vplyv, t. j. nemôže mať žiaden dopad na vymedzenie ich práv a povinností týmto súdnym rozhodnutím“. V danej veci však o takýto prípad nejde. V posudzovanej veci síce rovnako ide o určení vlastníctva k spoluvlastníckym podielom, avšak nie iba jedného „dotknutého“ podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti, ale všetkých podielových spoluvlastníkov nehnuteľnosti. Ide o konanie týkajúce sa (spolu)vlastníckych práv k celej veci. Skutočnosť, či predmetný pozemok patrí do spoločnej nehnuteľnosti je sporom navonok, medzi všetkými členmi spoločenstva na jednej strane a všetkými, na liste vlastníctva zapísanými, podielovými spoluvlastníkmi týchto nehnuteľností na strane druhej. Výsledok konania tak bude mať dopad na všetkých, v katastri nehnuteľností na LV č. XXX, evidovaných spoluvlastníkov (v prípade vyhovenia žalobe títo prestanú byť evidovaní ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľnosti - všetkých evidovaných spoluvlastníkov treba preto považovať za dotknutých spoluvlastníkov). Žalovaným určením totiž majú byť v evidencii nehnuteľností nahradení všetci pôvodne evidovaní podieloví spoluvlastníci za žalobcom označených „nových“ podielových spoluvlastníkov (členov žalobcu). Všetci, v katastri nehnuteľností evidovaní, podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností preto musia mať v danom určovacom spore postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov (§ 78 ods. 1 C.s.p.).

62. K otázke výkladu (interpretácie) ustanovenia § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z., podľa ktorého Výbor môže zastupovať členov spoločenstva pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti, čím má byť podľa žalobcu daná jeho aktívna vecná legitimácia v spore (viď dôvodová správa k cit. ustanoveniu zák. č. 97/2013 Z.z.), dovolací súd uvádza, že Výbor je predovšetkým výkonným a štatutárnym orgánom spoločenstva (§ 16 ods. 1). Ide o obligatórny orgán spoločenstva, prostredníctvom ktorého spoločenstvo koná navonok. Samotný výbor však nemá právnu subjektivitu, právnickou osobou nie je výbor, ale spoločenstvo ako také. Hoci Civilný sporový poriadok explicitne nevylučuje prípad, že zástupcom strany konania by bola entita bez právnej subjektivity (ak by takéto postavenie entite priznával osobitný zákon), dovolací súd má za to, že cit. ustanovenie § 16 ods. 2 je potrebné interpretovať tak, že zástupcom je v tam uvedených prípadoch spoločenstvo, ktoré koná prostredníctvom svojho štatutárneho orgánu, a to výboru. Tak sa to napokon uvádza aj v dôvodovej správe k zákonu č. 110/2018 Z.z. (osobitná časť, čl. I, bod 37), ktorým bol ostatne novelizovaný aj § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z.: „Ustanovením sa zakladá zákonné zastúpenie členov spoločenstva spoločenstvom konajúcim prostredníctvom výboru.“

63. Veci uvedené v § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. sú vecami jednotlivých podielníkov. Avšak v záujme zrealizovania vykonávania ich vlastníckeho práva, prípadne jeho určenia zákon konštruje zastúpenie členov spoločenstvom (ktoré koná prostredníctvom výboru). V týchto veciach teda nejde o veci spoločenstva, ale o veci jeho jednotlivých podielníkov. V osobitnej časti dôvodovej správy k § 16 zák. č. 97/2013 Z.z. v pôvodnom znení sa uvádza, že „v odseku 2 sa ustanovuje aktívna legitimácia výboru v konaniach pred súdmi a orgánmi verejnej správy v určených záležitostiach.“ Citovaná veta je však nesprávna. Vo veciach uvedených v § 16 ods. 2 zák. č. 97/2013 Z.z. totiž nejde o veci spoločenstva, ale o veci jednotlivých podielníkov, preto sa v prípadnom súdnom konaní má posudzovať aktívna, resp. pasívna vecná legitimácia vo vzťahu k jednotlivým spoluvlastníkom, spoločenstvo je v tomto prípade len ich zástupca. Aktívna či pasívna vecná legitimácia tu môže teda patriť iba spoluvlastníkom, nie spoločenstvu (k tomu pozri i článok „Postavenie pozemkového spoločenstva v

súdnom konaní, JUDr. Marek Maslák, PhD., Bulletin Slovenskej advokácie“). Legitimácia samotného spoločenstva môže byť v súdnom spore daná napr. v prípadoch § 9 ods. 11 cit. zákona, podľa ktorého prevod alebo prechod vlastníckeho práva k podielu na spoločnej nehnuteľnosti alebo k spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti na spoločenstvo je zakázaný, ak by podiel spoločenstva na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti presiahol 49 %, t. j. v prípadoch, kedy spoločenstvo je vecne legitimované vo vzťahu k majetkovým podielom, ktoré samo vlastní.

64. Súdny nižších inštancií potom vo svojich rozhodnutiach síce správne konštatovali, že aktívna vecná legitimácia v spore patrí iba jednotlivým členom pozemkového spoločenstva, avšak bez toho, aby v tomto smere najskôr odstraňovali vady žaloby (bod 36., 37. tohto rozhodnutia), postupovali v konaní „formalisticky“, keď žalobu zamietli pre nedostatok aktívnej vecnej legitimácie, lebo za žalobcu (bez ďalšieho) považovali samotné pozemkové spoločenstvo, hoci z obsahu žaloby bolo zrejmé, že sa domáhalo určenia (spolu)vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam v prospech svojich jednotlivých členov.

65. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne znova o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C.s.p.).

66. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.